

Vergaderjaar 2015–2016

22 054

Wapenexportbeleid

Nr. 269

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 februari 2016

Australië Groep

Op 11 juni 2014 en 11 december 2014 is met uw Kamer gesproken over de export van dual usegoederen naar Syrië. Met deze brief informeert het kabinet u over de stand van zaken.

In 2015 vond in Den Haag een tussentijdse bijeenkomst van de Australië Groep plaats. De Australië Groep is één van de vier internationale exportcontroleregimes en houdt zich bezig met het voorkomen van de ontwikkeling en verspreiding van chemische en biologische wapens. De Australië Groep heeft daartoe richtlijnen en controlelijsten opgesteld die door de 42 aangesloten landen worden gebruikt voor exportcontrole. De Australië Groep is ook het internationale forum waar aangesloten landen voorstellen doen voor het aanpassen van de controlelijsten en het bespreken van nieuwe ontwikkelingen.

De *Implementation Meeting (IM)* van de Australië Groep onderhoudt de controlelijsten en spreekt daarnaast over internationale ontwikkelingen die van invloed zijn voor het toepassen van exportcontrole. Tijdens de *New and Emerging Technologies Technical Experts Meeting (NETTEM)* worden wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen besproken die relevant kunnen zijn voor de Australië Groep.

Tijdens de bijeenkomst is onder andere besloten om de stof diethylamine (CAS# 109-89-7) onder exportcontrole te brengen. Deze stof kan worden gebruikt voor de synthese van VX of andere zenuwgassen. Tijdens de bijeenkomst is verder gesproken over de controlelijsten voor pathogene micro-organismen die voor de ontwikkeling van biologische wapens kunnen worden gebruikt.

De Australië Groep heeft een actief *outreachprogramma*. In 2015 is een dialoog gestart met zes niet-leden om *best practices* betreffende exportcontrole uit te wisselen. Deze dialoog vond voor het eerst plaats tegelijk

met de plenaire vergadering (1-5 juni 2015, in Perth, Australië) om niet-leden in direct contact te brengen met de groep. Kazachstan heeft als niet-lid officieel de richtlijnen van de Australië Groep geïmplementeerd en andere niet-leden worden actief aangemoedigd hetzelfde te doen. De focus van het *outreachprogramma* ligt op het versterken van het catch-allinstrument en op internationale samenwerking met de industrie en de academische wereld.

In de slotverklaring van de plenaire vergadering heeft de Australië Groep het belang van uitbanning van chemische wapens onderstreept, mede naar aanleiding van de aanvallen met deze wapens op burgers in Syrië. De voortgang die is gemaakt met de vernietiging van het chemisch wapenprogramma in Syrië sinds de toetreding van het land tot het chemisch wapenverdrag in 2013 wordt verwelkomd. Tegelijkertijd spreekt de Australië Groep zijn zorgen uit over de activiteiten die momenteel in het Midden Oosten en in Noord-Korea plaatsvinden. In haar toespraak tot de plenaire vergadering benadrukte de Australische Minister van Buitenlandse Zaken, Julie Bishop, de belangrijke rol van de Australië Groep in het tegengaan van de verspreiding van chemische wapens.

Opvolging toezeggingen

Tijdens het overleg met uw Kamer heeft het kabinet toegezegd navraag te blijven doen naar het gebruik van door Nederlandse bedrijven geleverde glycol en PTFE-pompen aan Syrië (Kamerstuk 22 054, nr. 259). Op het formele verzoek om informatie via de Syrische Vertegenwoordiging bij de OPCW is, ondanks herhaaldelijke rappellen, geen definitief uitsluitsel over het gebruik gekomen. Zodra de situatie in Syrië dat toelaat, kan een nieuwe poging worden ondernomen, maar er moet terdege rekening mee worden gehouden dat deze informatie niet meer te achterhalen is.

Voorts heeft overleg plaatsgevonden met de Minister van Veiligheid en Justitie over verzwarende maatregelen van de strafmaat en verlenging van de verjaring bij ongeoorloofde export van strategische goederen in de Wet economische delicten. De Wet economische delicten kent een vaste indeling van strafmaxima. Deze strafmaxima hebben betrekking op een groot aantal delicten, omschreven in diverse wetten. Een verhoging van strafmaxima voor exportdelicten zou dan ook doorwerken voor een reeks ongerelateerde delicten. Daarom zal bezien worden of en op welke wijze de handhaving van exportwetgeving en de vervolging van exportdelicten kan worden versterkt in specifieke wetgeving. Daarbij kan tevens aan de orde komen of de inzet van aanvullende straffen, zoals de – tijdelijke – stillegging van de onderneming, overweging verdient.

Met betrekking tot de toezegging om in overleg te treden met Angola over toetreding van dat land tot het Chemisch Wapenverdrag, kan het kabinet u het volgende melden. In 2014 is deze kwestie besproken met de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken. Angola is op 16 oktober 2015 officieel tot het verdrag toegetreden en daarmee het 192^e land dat lid is van de OPCW.

Uitbreiding vergunningplicht

Ten slotte wil het kabinet u informeren dat per 1 december 2015 de vergunningplicht voor de export van chemicaliën naar Irak is uitgebreid. Dit besluit is genomen naar aanleiding van informatie over de mogelijke productie en inzet van mosterdgas door IS. De additionele vergunningplicht betreft dezelfde chemicaliën die destijds waren opgenomen in de

nationale regeling Syrië¹. De export van chemicaliën naar Irak is thans relatief beperkt en er zijn geen aanwijzingen dat Nederlandse bedrijven betrokken zijn bij leveringen van chemicaliën aan IS. Deze maatregel is in die zin preventief en zal van kracht zijn totdat de situatie in Noordwest Irak is verbeterd. Het kabinet zal zich op internationaal niveau inspannen voor navolging hiervan in de EU en de Australië Groep.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen

¹ deze nationale regeling is opgeheven toen de desbetreffende stoffen werden opgenomen in de EU-sanctieverordening Syrië.